

Τριμηνιαίος Δείκτης Οικονομικού Κλίματος

Η έρευνα για την κατάρτιση του δείκτη πραγματοποιείται από την Εταιρεία Ανώτατων Στελεχών Επιχειρήσεων (**ΕΑΣΕ**), φορέα που εκφράζει και εκπροσωπεί το ανώτατο επαγγελματικό μάνατζμεντ στην Ελλάδα, με μέλη ανώτατα στελέχη των σημαντικότερων εταιρειών της χώρας, σε συνεργασία με την **ICAP Group**, τον μεγαλύτερο όμιλο παροχής υπηρεσιών προς επιχειρήσεις. Η έρευνα διεξάγεται κάθε τρίμηνο στα κορυφαία διευθυντικά στελέχη των μεγαλύτερων ελληνικών επιχειρήσεων με σκοπό την καταγραφή των εκτιμήσεών τους για την τρέχουσα οικονομική κατάσταση και τις προβλέψεις τους για το εγγύς μέλλον.

Μεθοδολογία

Η έρευνα διεξάγεται στους CEOs (Διευθύνοντες Συμβούλους, Προέδρους, Γενικούς Διευθυντές) των 2000 μεγαλύτερων ελληνικών επιχειρήσεων. Στον πληθυσμό αυτό προστίθενται τα μέλη της ΕΑΣΕ, έτσι ο πληθυσμός ανέρχεται σε 2.340. Το ερωτηματολόγιο περιλαμβάνει 11 ερωτήσεις, η συμπλήρωση και καταχώρηση του οποίου γίνεται ηλεκτρονικά μέσω ειδικού λογισμικού και ιστοσελίδας (www.icarb2b.gr). Οι 10 βασικές ερωτήσεις αφορούν την τρέχουσα κατάσταση της οικονομίας και τις μελλοντικές προσδοκίες, ενώ στους CEO απευθύνεται 1 επιπλέον ερώτηση που αφορά σημαντικό θέμα γενικότερου οικονομικού ενδιαφέροντος κατά την περίοδο διεξαγωγής της έρευνας. Από το σύνολο των απαντήσεων στις 10 βασικές ερωτήσεις κατασκευάζεται ο γενικός δείκτης (ΕΑΣΕ/ICAP-CEO General Index). Από τις απαντήσεις που αφορούν μόνο στην τρέχουσα οικονομική κατάσταση κατασκευάζεται ο δείκτης τρέχουσας οικονομικής κατάστασης (ΕΑΣΕ/ICAP-CEO Current status Index), ενώ από τις απαντήσεις που σχετίζονται με τις μελλοντικές εκτιμήσεις κατασκευάζεται ο δείκτης προσδοκιών (ΕΑΣΕ/ICAP-CEO Expectation Index). Η μετατροπή των απαντήσεων σε δείκτη και στη συνέχεια σε χρονολογική σειρά πραγματοποιήθηκε με την χρήση της μεθόδου net-balances (διαφορές θετικών-αρνητικών απαντήσεων)¹. Όλοι οι δείκτες είναι τριμηνιαίοι με βάση το 4^ο τρίμηνο του 2008 που πραγματοποιήθηκε η πρώτη έρευνα. Η παρουσίαση των αποτελεσμάτων της έρευνας περιλαμβάνει επιπλέον την ποσοστιαία κατανομή των απαντήσεων ανά ερώτηση, ενώ γίνεται ανάλυση των απαντήσεων ανάλογα με το μέγεθος των επιχειρήσεων οι οποίες διακρίθηκαν σε τρία στρώματα με κριτήριο την απασχόληση (Μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις με απασχόληση που δεν υπερβαίνει τα 100 άτομα, μεγάλες επιχειρήσεις με 101-300 εργαζόμενους και πολύ μεγάλες επιχειρήσεις με 301 απασχολούμενους και άνω) και ανάλογα με τον τομέα δραστηριοποίησης όπου οι επιχειρήσεις διακρίθηκαν σε τρία στρώματα (αγροτικά προϊόντα-βιομηχανία-ενέργεια-κατασκευές, εμπόριο, υπηρεσίες). Το δείγμα ενημερώνεται σε κάθε έρευνα κατά ένα μικρό ποσοστό, ώστε να παρακολουθεί τις εξελίξεις των οικονομικών μεγεθών των επιχειρήσεων καθώς και τις μετακινήσεις των ανώτατων στελεχών.

¹ OECD, *Business Tendency Surveys-A handbook*, 2003

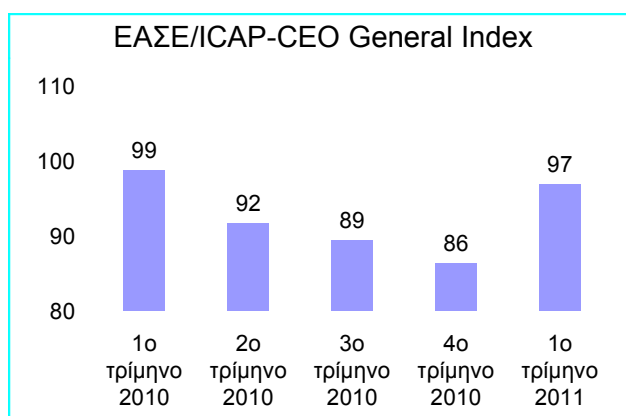
Οι τρέχουσες διεθνείς οικονομικές εξελίξεις και η κατάσταση στην Ελλάδα

Σύμφωνα με τις πρόσφατες εκτιμήσεις της Eurostat, άνοδο κατά 0,3% έναντι του προηγούμενου τριμήνου σημείωσε το 4^ο τρίμηνο του 2010 το ΑΕΠ των 16 χωρών της ευρωζώνης, ενώ η αντίστοιχη μεταβολή για τις 27 χώρες μέλη της Ε.Ε. διαμορφώθηκε σε 0,2%². Ο ρυθμός μεταβολής του ΑΕΠ παρουσίασε αύξηση έναντι του αντίστοιχου τριμήνου του 2009 κατά 2,0% για την ευρωζώνη και κατά 2,1% για την ΕΕ(27). Στις Η.Π.Α., ο ρυθμός ανάπτυξης το τέταρτο τρίμηνο του 2010 ανήλθε σε 0,7% ενώ στην Ιαπωνία καταγράφηκε μείωση 0,3%. Η υψηλότερη ανάπτυξη καταγράφηκε στη Λιθουανία (+1,8%) και ακολούθησαν η Φινλανδία και η Βουλγαρία (+1,7%), η Σουηδία (+1,2%), η Λετονία (+1,1%) ενώ μείωση καταγράφηκε στην Ελλάδα (-1,4%), η υψηλότερη όλων των χωρών της Ε.Ε., τη Μ. Βρετανία (-0,6%), τη Δανία (-0,4%) και την Πορτογαλία (-0,3%). Σύμφωνα με τις προβλέψεις του ΟΟΣΑ, το 2011 για τις χώρες της ευρωζώνης ο ρυθμός μεταβολής του ΑΕΠ θα διαμορφωθεί σε 1,7% και το 2012 σε 2,0%. Στις Η.Π.Α., η ανάπτυξη για το 2011 προβλέπεται σε 2,2% και το 2012 σε 3,1%³. Για την Ελλάδα, σύμφωνα με τον προϋπολογισμό του 2011, ο ρυθμός μεταβολής το 2011 θα διαμορφωθεί σε (-3,0%) ενώ το 2012 θα επανέλθει σε θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης (+1,1%)⁴.

Ο δείκτης επιχειρηματικού κλίματος (BCI)⁵ για την ευρωζώνη σημείωσε σημαντική άνοδο από 1,28 τον Δεκέμβριο του 2010 σε 1,41 τον Μάρτιο του 2011. Ωστόσο, σημειώθηκε κάμψη του δείκτη σε σχέση με τον Φεβρουάριο. Η άνοδος αποδίδεται στην αύξηση των παραγγελιών καθώς και των αποθεμάτων έτοιμων προϊόντων που αντισταθμίζουν τις εκτιμήσεις τους για πτωτική τάση τους τελευταίους μήνες στην παραγωγή και τις εξαγωγές.

Ο δείκτης οικονομικού κλίματος τον Μάρτιο του 2011.

Ο γενικός δείκτης οικονομικού κλίματος (ΕΑΣΕ/ICAP-CEO General Index) το πρώτο τρίμηνο του 2011 διαμορφώθηκε στις 97 μονάδες σημειώνοντας αξιόλογη άνοδο για πρώτη φορά από το τρίτο τρίμηνο του 2009. Ο δείκτης επηρεάστηκε θετικά κυρίως από τις προσδοκίες για μελλοντική ανάκαμψη της ελληνικής οικονομίας καθώς και την αντίληψη για απομάκρυνση του ενδεχόμενου χρεοκοπίας της χώρας. Η αισιοδοξία εκδηλώνεται περισσότερο

² Eurostat, newsrelease euroindicators, 3 March 2011

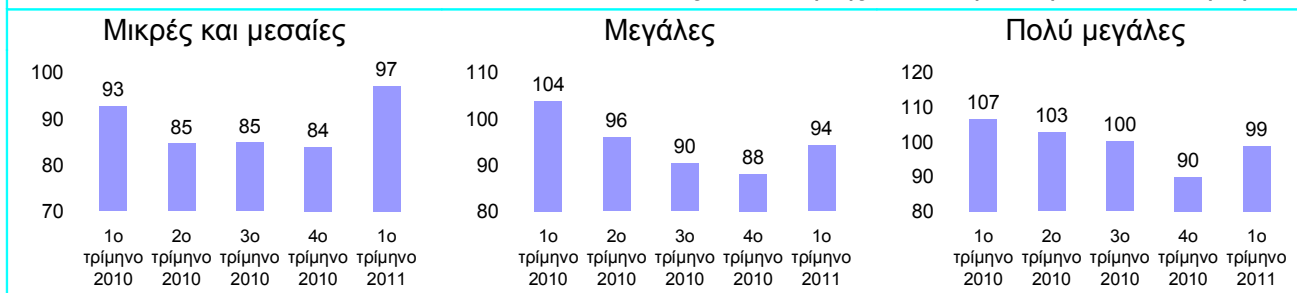
³ OECD Economic Outlook 88 database, Last Updated December 2010

⁴ Υπουργείο Οικονομικών, Προϋπολογισμός Οικονομικού Έτους 2011, Εισηγητική Έκθεση

⁵ European Commission, Business Climate Indicator for the Euro Area, March 2011

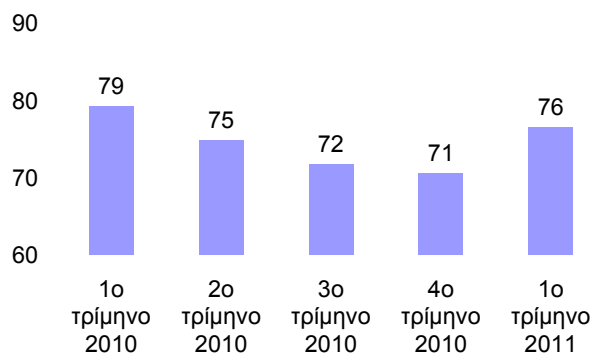
στις υπηρεσίες και το εμπόριο και πολύ λιγότερο στη βιομηχανία. Η ανάλυση των αποτελεσμάτων ανά τάξη μεγέθους επιχείρησης δείχνει ότι ο δείκτης επιχειρηματικού κλίματος σημείωσε μεγαλύτερη άνοδο στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις έναντι των μεγάλων και πολύ μεγάλων.

ΕΑΣΕ/ICAP-CEO Confidence Index ανά μέγεθος επιχείρησης με κριτήριο την απασχόληση

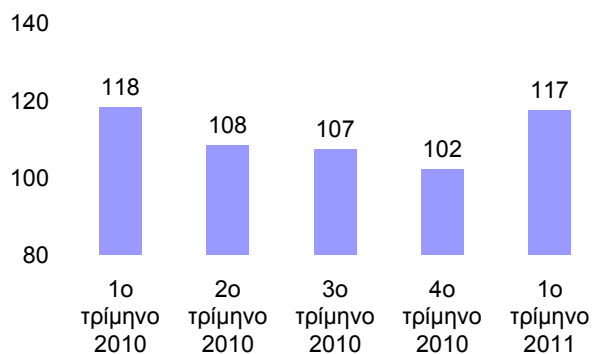

Ο δείκτης τρέχουσας οικονομικής κατάστασης (ΕΑΣΕ-CEO Current status Index) σημείωσε άνοδο σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο, αλλά σημαντικά υψηλότερη ήταν η αύξηση του δείκτη προσδοκιών στις 117 μονάδες.

ΕΑΣΕ/ICAP-CEO Current status Index

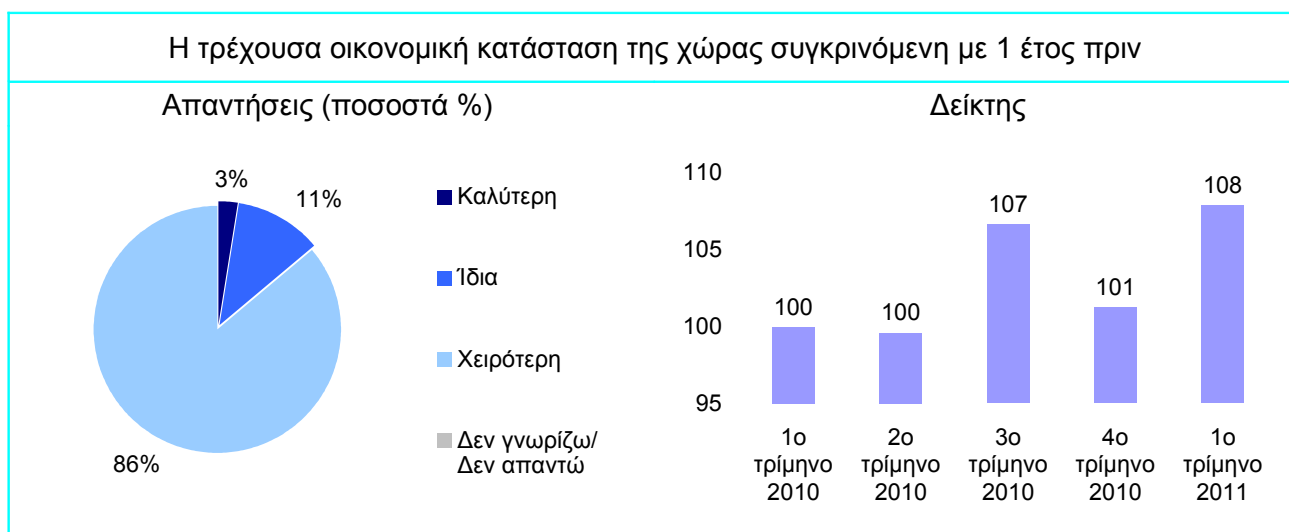

ΕΑΣΕ/ICAP-CEO Expectation Index

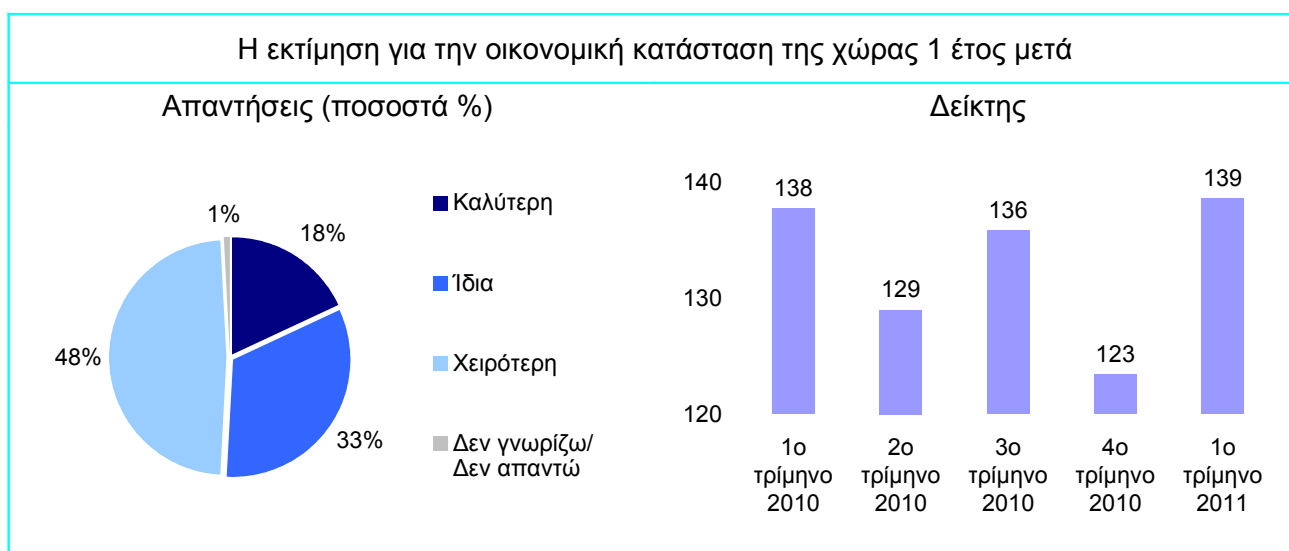

Τα αναλυτικά αποτελέσματα της έρευνας Μαρτίου 2011

Ο δείκτης τρέχουσας οικονομικής κατάστασης σημείωσε άνοδο και επανήλθε στα επίπεδα του 3^{ου} τριμήνου 2010 με το ποσοστό των CEOs που θεωρούν ότι βελτιώθηκε η οικονομική κατάσταση της χώρας να αυξάνεται στο 3% έναντι 1% το προηγούμενο τρίμηνο παραμένοντας ωστόσο εξαιρετικά χαμηλό. Αξιοσημείωτο είναι ότι οι CEOs των εμπορικών επιχειρήσεων διαφοροποιούνται έναντι των υπολοίπων αφού το ποσοστό αυτών που θεωρούν ότι η τρέχουσα κατάσταση της χώρας είναι καλύτερη σε σχέση με 1 έτος πριν διαμορφώνεται σε 5%.

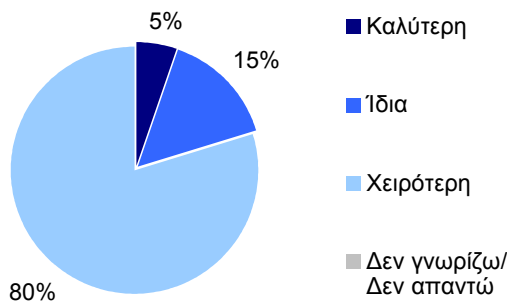
Σημαντική έναντι του προηγούμενου τριμήνου είναι η βελτίωση του κλίματος αισιοδοξίας των CEOs για την οικονομική κατάσταση της χώρας ένα έτος μετά, που αποτυπώνεται σε άνοδο του δείκτη στις 139 μονάδες. Περισσότερο αισιόδοξοι έναντι των λοιπών τομέων εμφανίζονται οι CEOs των επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών.

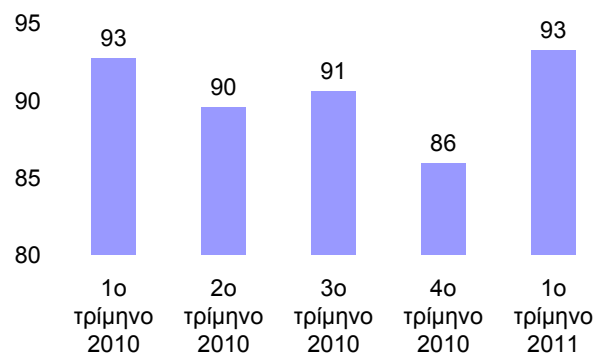
Ο δείκτης της τρέχουσας οικονομικής κατάστασης του κλάδου στον οποίο δραστηριοποιούνται οι επιχειρήσεις σημείωσε αξιόλογη άνοδο και διαμορφώθηκε στις 93 μονάδες. Οι CEOs των επιχειρήσεων υπηρεσιών εμφανίζονται περισσότερο αισιόδοξοι για τον κλάδο τους έναντι των λοιπών.

Η τρέχουσα οικονομική κατάσταση του κλάδου δραστηριοποίησης σε σχέση με 1 έτος πριν

Απαντήσεις (ποσοστά %)

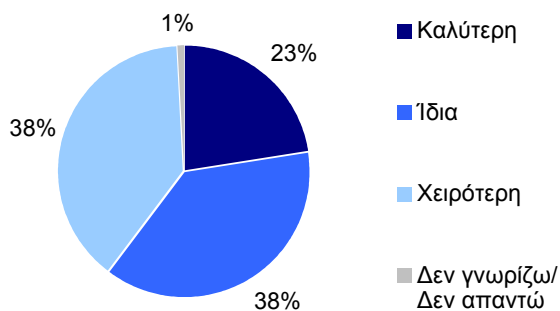
Δείκτης

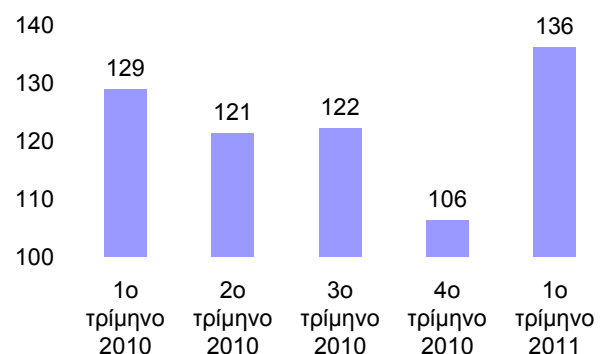
Σημαντική βελτίωση παρατηρείται στις προσδοκίες των CEOs για την πορεία του κλάδου τους ένα έτος μετά, με άνοδο του δείκτη στις 136 μονάδες. Περισσότερο αισιόδοξες έναντι των λοιπών τομέων είναι οι προσδοκίες των CEOs επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών.

Η εκτίμηση για την οικονομική κατάσταση του κλάδου δραστηριοποίησης 1 έτος μετά

Απαντήσεις (ποσοστά %)

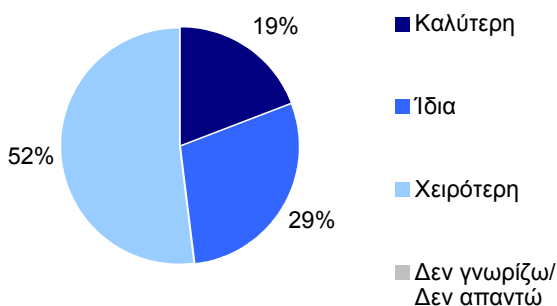
Δείκτης

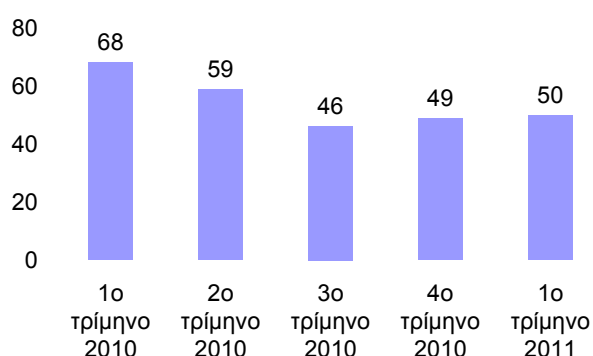
Παρά την αισιοδοξία που καταγράφεται το πρώτο τρίμηνο του 2011 για την πορεία της χώρας και των κλάδων δραστηριοποίησης, οι CEOs για τις επιχειρήσεις που διοικούν εμφανίζονται συγκρατημένοι, γεγονός που αποτυπώνεται στην οριακή άνοδο του δείκτη τρέχουσας οικονομικής κατάστασης στις 50 μονάδες έναντι 49 του προηγούμενου τριμήνου. Σημειώνεται ότι οι μεγάλες επιχειρήσεις εμφανίζονται αισιόδοξες ανεβάζοντας σημαντικά τον δείκτη τους, έναντι των μικρών-μεσαίων και πολύ μεγάλων επιχειρήσεων στις οποίες καταγράφηκε πτώση του δείκτη.

Η τρέχουσα οικονομική κατάσταση της εταιρείας συγκρινόμενη με 1 έτος πριν

Απαντήσεις (ποσοστά %)

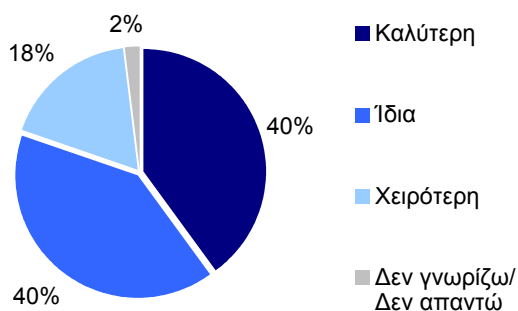
Δείκτης

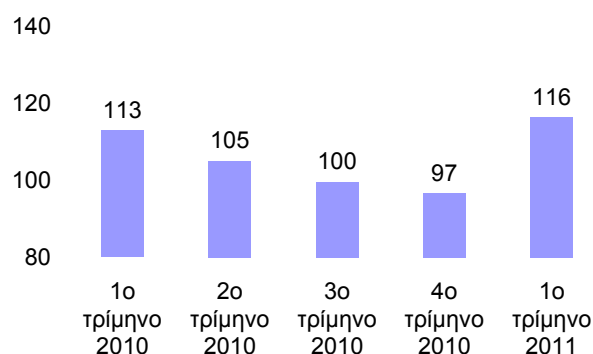
Οι CEOs αισιοδοξούν για το επόμενο έτος σχετικά με την πορεία των εταιρειών που διοικούν. Ο δείκτης σημείωσε άνοδο στις 116 μονάδες έναντι 97 του προηγούμενου τριμήνου. Ωστόσο, οι CEOs των βιομηχανιών εμφανίζονται απαισιόδοξοι αφού ο δείκτης τους σημείωσε πτώση αντίθετα με το εμπόριο και τις υπηρεσίες όπου σημειώθηκε αξιόλογη άνοδος.

Η εκτίμηση για την οικονομική κατάσταση της εταιρείας 1 έτος μετά

Απαντήσεις (ποσοστά %)

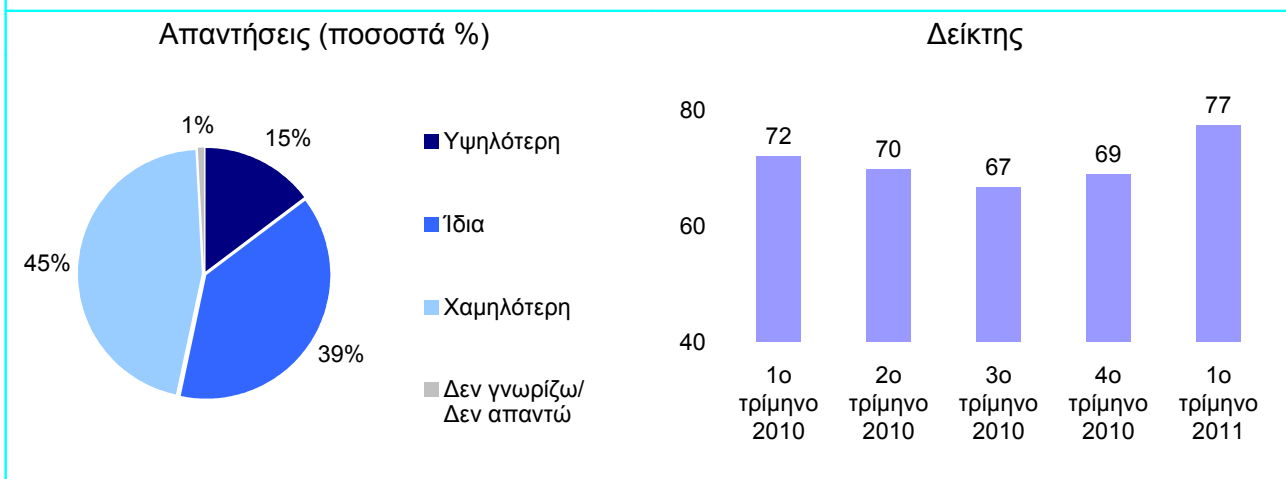

Δείκτης

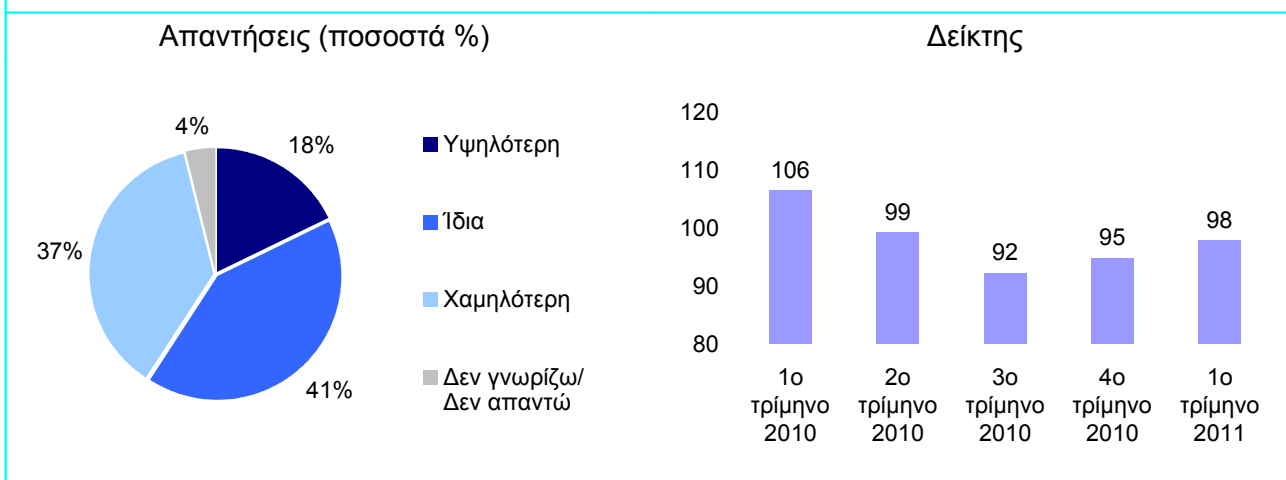
Ο δείκτης τρεχουσών επενδύσεων παγίου κεφαλαίου έναντι του προηγούμενου έτους, στο 1^ο τρίμηνο του 2011 συνέχισε την ανοδική του πορεία και διαμορφώθηκε στις 77 μονάδες. Εμφανίζονται ωστόσο σημαντικές κλαδικές διαφοροποιήσεις, με την βιομηχανία να παρουσιάζει μείωση του δείκτη, έναντι ανόδου στο εμπόριο και τις υπηρεσίες.

Η τρέχουσα δαπάνη για επενδύσεις παγίου κεφαλαίου της εταιρείας σε σχέση με 1 έτος πριν

Συγκρατημένες είναι οι προσδοκίες για την μελλοντική εξέλιξη των επενδύσεων με τον δείκτη να διαμορφώνεται στις 98 μονάδες. Αυξήθηκε σε 18% (έναντι 15% του προηγούμενου τριμήνου) το ποσοστό των CEOs που δηλώνουν ότι στο επόμενο έτος οι επιχειρήσεις τους θα πραγματοποιήσουν αυξημένες επενδύσεις. Οι CEOs των επιχειρήσεων εμπορίου και υπηρεσιών είναι περισσότερο αισιόδοξοι έναντι των βιομηχανιών.

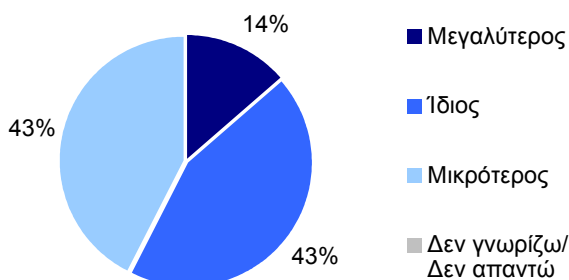
Η εκτίμηση για την δαπάνη επενδύσεων παγίου κεφαλαίου της εταιρείας 1 έτος μετά

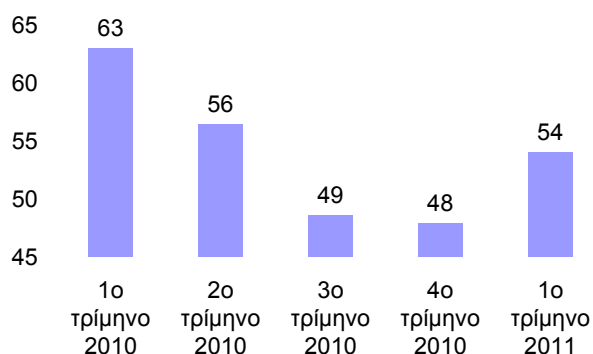
Σημαντική είναι η αύξηση του τρέχοντος δείκτη απασχόλησης μετά από 3 τρίμηνα συνεχούς μείωσης αποτυπώνοντας επιβράδυνση του ρυθμού μείωσης της απασχόλησης. Αύξηση σημειώθηκε στον δείκτη των βιομηχανικών και εμπορικών επιχειρήσεων έναντι στασιμότητας στις υπηρεσίες.

Ο αριθμός εργαζομένων της εταιρείας συγκρινόμενος με 1 έτος πριν

Απαντήσεις (ποσοστά %)

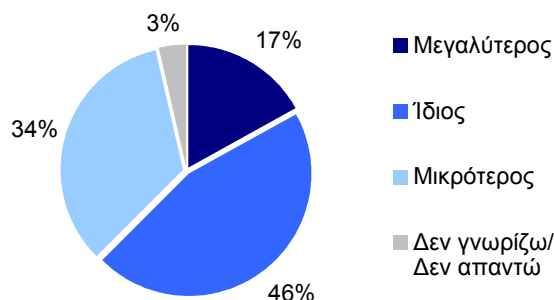
Δείκτης

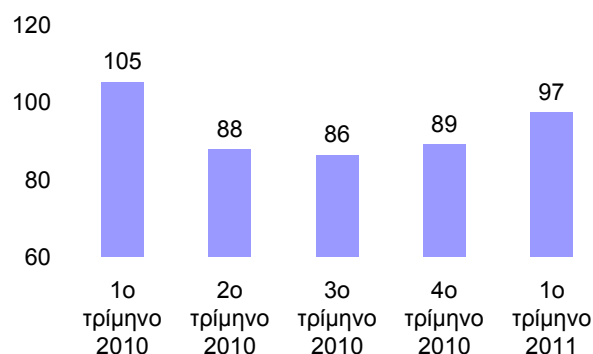
Παράλληλα, βελτιώνεται ο δείκτης προσδοκιών για το επόμενο έτος από 89 σε 97 μονάδες. Το ποσοστό των επιχειρήσεων που προβλέπουν άνοδο της απασχόλησης τους στο επόμενο έτος αυξήθηκε σε 17% έναντι 12% το προηγούμενο τρίμηνο.

Ο αριθμός εργαζομένων της εταιρείας 1 έτος μετά

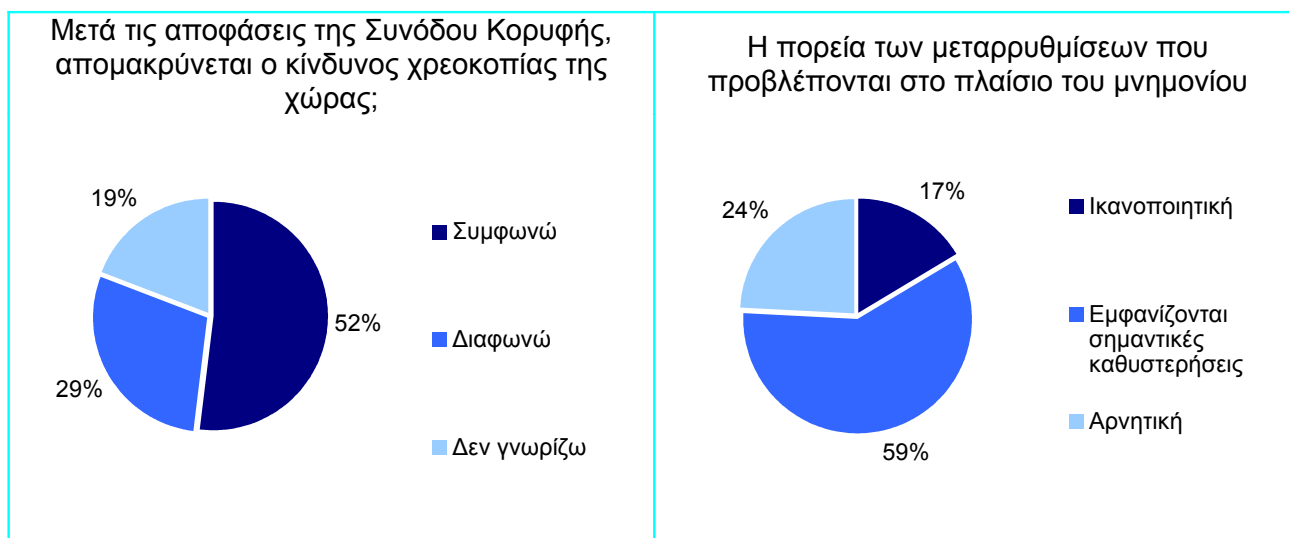
Απαντήσεις (ποσοστά %)

Δείκτης

Εκτός των βασικών ερωτήσεων που υποβάλλονται κάθε τρίμηνο στους CEOs, ζητήθηκε επιπλέον η γνώμη τους σχετικά με τον κίνδυνο χρεοκοπίας της χώρας μετά τις αποφάσεις της συνόδου κορυφής και επιπλέον για την πορεία των μεταρρυθμίσεων που προβλέπονται στο πλαίσιο του μνημονίου. Πάνω από το 50% των CEOs συμφωνούν ότι μετά τις αποφάσεις της συνόδου κορυφής απομακρύνεται ο κίνδυνος χρεοκοπίας της χώρας, ενώ μόνο το 29% διαφωνούν. Αξιοσημείωτο είναι ότι το 1/5 των ερωτηθέντων δεν εξέφρασε γνώμη.

Οι 6 στους 10 CEOs πιστεύουν ότι εμφανίζονται σημαντικές καθυστερήσεις στην πορεία εφαρμογής των μεταρρυθμίσεων που προβλέπονται από το μνημόνιο και επιπλέον 1 στους 4 θεωρεί ότι είναι αρνητική, ενώ μόνο το 17% αξιολογούν ως ικανοποιητική την εξέλιξή τους.